

29. évf. 12. sz. 1982. december

Tudományos és Műszaki Tájékoztatás

A HUSZONKILENCEDIK ÉVFOLYAM BEFEJEZÉSÉRE

Futala Tibor

a Tudományos és Műszaki Tájékoztatás főszerkesztője

A szerző neve a fenti funkció-megjelöléssel utoljára szerepel a TMT-ben: a lapot 1983. január elsejével SZÁNTÓ PÉTER, az *Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár* Koordinációs osztályának vezetője veszi át. Az őrségváltást – az ifjúság javára – magam kezdeményeztem.

Nem szeretném, ha valaki is önreklámot fedezne fel e bejelentésben. Mindössze a lap címéből is elének ugró tájékoztatás iránti kötelezettség készített megtételére, s ezzel együtt egy régebben teljesen közkeletűen dívó szokás, a „beköszöntők” és az „elköszönések” szokásának a felújítására. Hasznos jólneveltség volt ez: egyfelől várakozást keltett, kíváncsiságot ébresztett, másfelől eleve felhívta a figyelmet arra a „tisztá lapra”, amelyet minden „trónra ülőnek” biztosítani kell, hogy munkásságát ne terheljék, ne nehezítsék meg a korábbi hibák, az osztani nem tudott nézetek–szemléletek.

A TMT megjelentetésében való közreműködésem akkor kezdődött, amikor az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár – új vezetést is kapván – fejlődésének meghatározó állomásához érkezett: töviről-hegyire át kellett vizsgálnia egész korábbi önmagát, majd erőltetett menetben megfogalmaznia, milyenné kíván válni. Ennek az átalakulásnak a TMT-ben is tükröződnie kellett. Részint azáltal, hogy hasábjain megnövekszik az OMIKK-ról szóló információk száma, részint pedig azáltal, hogy a hazai tájékoztatás- és sakkönyvtárügy iránt is nyitottá válik, azaz magyar szerzők folyamatos foglalkoztatása révén hívja fel a figyelmet megoldandó feladatainkra.

Szerény meglepődöttséggel mondhatom el: a lapnak ezekre az új sínekre való fordítása megtörtént. A TMT

úgy lett hazai érdeklődésű orgánummá, hogy korábbi szakirodalom-referálási erejéit is megtartotta, sőt ezen belül a mi dolgainkat jobban, szélesebb összefüggésben láttató háttérként igyekezett hasznosítani a külföldi szaklapokban tett „kalandozásainak” produktumait.

Hogy ez nem ment nehézségek, hibák nélkül, az – honi viszonyainkat ismerve – sajnálatosan természetes. Nálunk a legjobb szakemberek egyszersmind felelős és agyonterhelt vezetők is. Cikkek, tanulmányok helyett feljegyzésekbe és ún. anyagokba temetik legértékesebb ötleteiket, s emiatt gyakorta nem sok látszik invenciójukból a szakmai Parnasszuson. A fiatal tehetségek „felhozása” sincs megszervezve, néha az erre alkalmas vezetők időhiánya miatt, néha meg amiatt, hogy a kevésbé alkalmas főnökök nem is nézik jó szemmel az efféle mocorgásokat és jelentkezéseket.

Így azután, ha az idő előrehaladtával a TMT nem is szenvedett kézírathányban, legtöbbször nem voltak egyenlően magas színvonalú és – mondjuk – legalább egy-egy szám erejéig belső kohézióval rendelkező kéziratok. Az új főszerkesztőnek sem lesz ezzel kevesebb gondja-baja, bár nagyon intenzív szervezéssel javulhatnak a pozíciói.

A másik tény, amely nehezítette a szerkesztést: tájékoztatás- és sakkönyvtárügyünkben időközben minden nagyon képlékennyé, nyugtalanná vált. Régi, sokáig szinte kikezdehetetlennek tartott elveink és fogalmaink tartalmilag kezdtek kiürülni vagy valamiféle más, ma még nem egészen ismert tartalmakkal feltöltődni. Így pl. kezdjük nem egészen úgy értelmezni a „rendszer”-t, a „hálózat”-ot, a különféle intézmények rendszertani felhatalmazásait, mint korábban, miközben

a kulisszák előtt, főként az ebben az időszakban is megvolt „nagy alkalmak”-on (konferenciák, vándorgyűlések, monstre értekezletek) általában még a megszokott (jogszabályokban és koncepciókban rögzített) módon társalogtunk egymással.

Új és új tanácsadó testületek alakultak, majd szappanbuborékként pukkantak el, némelyik anélkül, hogy egyáltalán működött volna. Az igazgatási-irányítási átalakulások, amelyek a „nagy ügyek” pozitív kibontakozását vannak hivatva meggyorsítani, a mi „kis ügyeink” vonatkozásában sok (reméljük: átmeneti) bizonytalanságot idéztek és idéznek elő.

Az igazán korszerű információs technológiákra való áttérést illetően a „barkácsolás korát” éljük még mindig, s a nagyobbak, átfogóbbak tekinthető vállalkozásaink kiteljesített hasznosítását is hamar lehetetlenné teszi a „máris itt a sivatag”, azaz a potenciális partnerek fejletlen infrastruktúrája vagy egyenesen eszköztelensége. Igaz: tudjuk már, hogy mi az a COM, az online, sőt mutatóban (a demonstrálás szintjén) már élünk is ezekkel a nagyszerű találmányokkal, de hol vagyunk még mindközönséges (mai magyarul: természetes, hétköznapi), annyira maguktól értetődő használatuktól, hogy észre sem vesszük, ha élünk velük.

Ebben a helyzetben csak kevesen és csak hébe-hóba határozzák el magukat teljesen jószántukból akár információ- és könyvtárpolitikai állásfoglalásokra, akár szervezési, elemzési, technológia-installálási próbálkozásaikkal való színrelépésre a szakajtóban.

Ez a második ok, amiért a TMT az „új kézben” sem kerül automatikusan az „isten tenyeré”-re. Pedig: a továbbra sem felhőtlen időt jósoló barométerek igencsak határozottan intenek a szakmai kommunikáció fokozásának szükségességére s ezen keresztül a kooperációs készség erősítésére, a jó és racionális (még az se bűn, ha hagyományos) szolgáltatások szüntelen keresésére. Mivel a TMT nyilvánvalóan az eddiginél is nagyobb ambícióval fog felkínálkozni mindennek eszközeül és fórumául: minden szerzői-közreműködői támogatást megérdemel.

Az elmondottakon kívül a lap üzgszolgálati törekvéseit jövőre még két jubileum is fel fogja erősíteni: kiadója, az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár 1983-ban ünnepli meg fennállásának századik évfordulóját, a TMT ugyanekkor harmincadik évfolyamába lép.

Az eddigi főszerkesztő ennyit kívánt – kevésbé a „maga mentségére”, mint inkább a lap további útjának egyengetése érdekében – olvasóinak szíves tudomására hozni. Ami még hátra van, az egyfelől a köszönet kifejezése az olvasók érdeklődéséért, a szerzők és egyéb közreműködők erőfeszítéséért, a szerkesztőbizottsági tagok támogatásáért, másfelől pedig jókívánatot: kellemes karácsonyt és boldog újévet mindenkinek, akinek a TMT-nek ez a száma a kezébe kerül.

FUTALA Tibor: A huszonkilencedik évfolyam befejezésére

A *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás* élére 1983 januárjától új főszerkesztő áll. A régi főszerkesztő ebből az alkalomból részint saját törekvéseit tekinti át, részint azokat az okokat, amelyek jelenleg Magyarországon megnehezítik a tájékoztatás- és szakkönyvtárügy fejlődését, beleértve egy olyan szakfolyóirat szerkesztését is, mint amilyen a TMT.

* * *

FUTALA, T.: Closing the 29th volume of TMT

From January 1983 our journal *Tudományos és Műszaki Tájékoztatás (TMT)* will be published under the direction of a new editor-in-chief. On this occasion the present editor-in-chief reviews his own efforts and, in addition, he examines the reasons raising difficulties in the development of information science and librarianship in Hungary including the edition of an information journal like TMT.

* * *

ФУТАЛА, Т.: К завершению 29-летия ТМТ

С января 1983 года журнал *Тудományos és Мűszaki Тájékoztatás (ТМТ)* возглавляет новый главный редактор. По этому случаю автор отчасти просматривает свои усилия и свою работу, отчасти анализирует те причины, которые в настоящее время затрудняют в Венгрии развитие информации и технических библиотек, включая и редактирование такого журнала, как ТМТ.

* * *

FUTALA, T.: Zum Abschluss des 29. Jahrganges unserer Zeitschrift

Vom Januar 1983 an wird unsere Zeitschrift von einem neuen Chefredakteur betreut. Der abtretende Chefredakteur überblickt bei diesem Anlass seine Bemühungen und befasst sich auch mit den Umständen, die gegenwärtig in Ungarn die Entwicklung des Informations- und Fachbibliothekswesens, darunter auch das Redigieren einer Fachzeitschrift von der Art unseres Fachblattes, hemmen.

* * *